

YR ADRAN ADDYSG A PHLANT
ADRODDIAD YMGYNGHORI

Ar gyfer y cynnig i newid natur y ddarpariaeth yn

Ysgol Rhys Prichard

Ein Gweledigaeth....Cymuned yw Sir Gaerfyrddin lle mae'r plant yn ddiogel ac yn cael eu meithrin, a lle rhoddir cefnogaeth i ddysgwyr o bob oedran gyflawni eu potensial addysgol llawn

Medi 2019

Gareth Morgans

Cyfarwyddwr Addysg a Gwasanaethau Plant

EICH CYNGOR arleinamdani
www.sirgar.llyw.cymru

YOUR COUNCIL doitonline
www.carmarthenshire.gov.wales

Yr Adain Moderneiddio Ysgolion

Sara Griffiths, Rheolwr y Tîm Moderneiddio

Cynnwys

Rhif	Pwnc	Tudalen
1.	Crynodeb Gweithredol	4
2.	Crynodeb o'r ymatebion ddaeth i law ac ymatebion yr Awdurdod Lleol	7
3.	Sylwadau Estyn ynghylch y Cynnig	31
3.1	Ymateb yr Awdurdod Lleol i sylwadau Estyn	34
4.	Ymgynghori â Disgyblion	35

1. Crynodeb Gweithredol

Y Cyfnod Ymgynghori

Ar 20 Mai 2019 cyhoeddwyd cynigion gan Gyngor Sir Caerfyrddin ynghylch newid natur y ddarpariaeth yn Ysgol Rhys Prichard yng nghymuned Llanymddyfri. Cynnig y Cyngor Sir yw:

- Newid natur darpariaeth Ysgol Rhys Prichard i Gyfrwng Cymraeg.

Dechreuodd y cyfnod ymgynghori ar 20 Mai 2019, yr un pryd â chyhoeddi'r cynigion, a daeth i ben ar 30 Mehefin 2019. Daeth 54 o ymatebion i law (ac eithrio'r ymatebion gafwyd gan Estyn a thrwy'r ymgynghoriad â disgyblion) mewn ymateb i'r ymgynghoriad ffurfiol.

Yr Ymatebion a Ddaeth i Law		
Arolwg ar-lein	E-bost	Cyfanswm
53	1	54

Rhaid nodi bod pob un o'r 54 o sylwadau wedi dod i law cyn diwedd y cyfnod ymgynghori.

Yr Ymatebion a Ddaeth i Law

Mae'r cynnig hwn wedi cael ei lunio mewn ymateb i Gynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg Cyngor Sir Caerfyrddin a'r Strategaeth Addysg Cyfrwng Cymraeg, yn unol â Pholisiâu Llywodraeth Cymru. Bydd y cynnig i symud Ysgol Rhys Prichard ar hyd y continwrm iaith Gymraeg yn helpu'r awdurdod i gyflawni ei weledigaeth o Sir Gâr ddwyieithog ac i gefnogi nod Llywodraeth Cymru o gyrraedd miliwn o siaradwyr Cymraeg erbyn 2050.

Er cyflawnder, mae'r ymatebion hyn wedi eu cynnwys hefyd yn yr adroddiad hwn ac mae themâu'r holl sylwadau ddaeth i law fel a ganlyn:

Cefnogol

- Thema 1 – Dim rheswm
- Thema 2 – Bydd y newid yn gam ymlaen ar gyfer yr ysgol
- Thema 3 – Mae'r cynnig yn cydymffurfio â pholisiâu'r Cyngor a Llywodraeth Cymru

- Thema 4 – Safonau a Chefnogaeth
- Thema 5 – Ystyried datblygiad ieithyddol pellach ar hyd y Sector Addysg

Pryderon

- Thema 1 – Gwaredu'r Dewis
- Thema 2 – Mae'r Sefyllfa Bresennol yn Llwyddiannus
- Thema 3 – Gwahaniaethu ac Eithrio
- Thema 4 – Cyfleoedd Addysg y Disgyblion a'u Cyfleoedd Bywyd Diweddarach
- Thema 5 – Ni fydd rhieni'n gallu helpu i gefnogi eu plant
- Thema 6 – Dim rheswm
- Thema 7 – Y Gymuned
- Thema 8 – Gorfodi'r Gymraeg
- Thema 9 – Trafnidiaeth a Theithio i Ysgolion Eraill
- Thema 10 – Y Broses Ymgynghori / Camliwio Data
- Thema 11 – Polisiâu Llywodraeth Cymru / Cyngor Sir Caerfyrddin / Arbed Arian
- Thema 12 – Trosglwyddo i Ysgolion cyfrwng Saesneg
- Thema 13 – Ymdopi â'r Gymraeg
- Thema 14 – Anghenion Dysgu Ychwanegol (ADY)
- Thema 15 – Staffio
- Thema 16 – Cyfleoedd i Rieni

Caiff y 54 o ymatebwyr eu categoreiddio fel a ganlyn:

- Rhiant (20)
- Aelod o Staff (3)
- Llywodraethwr Ysgol (2)
- Mam-gu / Tad-cu (8)
- Arall (21)

Crynodeb Cyffredinol

Cefnogol	33%	Ddim yn gefnogol	67%
----------	------------	------------------	------------

Gweithdai

Yn dilyn diwedd yr ymgynghoriad ar 30 Mehefin 2019, cynhaliwyd gweithdai i ddadansoddi'r sylwadau ddaeth i law.

Digwyddiad Ymgynghori

Cynhaliwyd sesiwn galw heibio yn Ysgol Rhys Prichard ar 3 Mehefin 2019 rhwng 5pm a 7pm i roi cyfle i staff, rhieni, a rhanddeiliaid ofyn cwestiynau a thrafod y cynnig.

Aeth 23 o randdeiliaid i'r sesiwn galw heibio, a chânt eu categoreiddio fel a ganlyn:

Categori	Rhif
Staff Ysgol Rhys Prichard	1
Llywodraethwr	3
Menter Bro Dinefwr	1
Rhiant	10
Mam-gu / Tad-cu	1
Cynghorydd (Tref a Lleol)	2
Preswlydd	3
BBC	2

Y Camau Nesaf

Caiff yr Adroddiad Ymgynghori ei gyflwyno i'r Pwyllgor Craffu - Addysg a Phlant i gael sylwadau ac argymhelliad, ac wedyn yn y pen draw i'r Bwrdd Gweithredol er mwyn penderfynu a ddylid bwrw ymlaen â'r cynnig a chyhoeddi hysbysiad statudol. Os bydd y Bwrdd Gweithredol yn penderfynu bwrw ymlaen i'r cam nesaf, caiff Hysbysiad Statudol ei gyhoeddi yn ystod Tymor yr Hydref 2019.

2. Crynodeb o'r Sylwadau ddaeth i law ac ymatebion yr Awdurdod Lleol

Rhif y Pwynt	Pwynt a Godwyd	Ymateb yr Awdurdod Lleol	Nifer yr ymatebion sy'n codi'r pwynt hwn	% yr ymatebion sy'n codi'r pwynt hwn
Sylwadau Cefnogol a Gafwyd				
1.	<p><u>Dim rheswm</u></p> <p>Nid oedd rhai ymatebwyr wedi rhoi rheswm dros eu cefnogaeth.</p>		11	20%
2.	<p><u>Bydd y newid yn gam ymlaen ar gyfer yr ysgol</u></p> <p>Mae nifer y disgyblion sy'n mynychu'r ffrwd Saesneg wedi bod yn gostwng dros y blynyddoedd diwethaf tra bo nifer y disgyblion sy'n mynychu'r ffrwd</p>	<p>Mae'r Awdurdod Lleol yn nodi bod yr ysgol yn gwneud cynnydd da yn ieithyddol ac mae'n ystyried y cynnig yn briodol, o achos y cynnydd mewn galw yn yr ardal am addysg drwy gyfrwng y Gymraeg a'r dirywiad yn nifer y disgyblion sy'n mynychu'r ffrwd Saesneg.</p> <p>Cafodd y gefnogaeth ei nodi.</p>	3	6%

	Gymraeg wedi bod yn cynyddu. Mae cynnydd amlwg yn y galw am addysg drwy gyfrwng y Gymraeg yn yr ardal.			
3.	<p><u>Mae'r cynnig yn cydymffurfio â pholisïau'r Cyngor a Llywodraeth Cymru</u></p> <p>Yn unol â Chynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg yr Awdurdod Lleol a nod Llywodraeth Cymru "Cymraeg 2050: Miliwn o Siaradwyr Cymraeg", mae'r cynnig yn sicrhau bod yr Awdurdod Lleol yn cydymffurfio â pholisïau'r Cyngor a Llywodraeth Cymru, gyda golwg benodol ar wella'r modd y cynllunnir darparu addysg drwy</p>	<p>Mae'r Awdurdod Lleol yn hyrwyddo'r cynnig presennol ar gyfer addysg gynradd yn yr ardal gan ei fod yn barnu'n bendant taw hyn sydd orau o ran addysg y plant. Fodd bynnag, mae gan yr Awdurdod Lleol gyfrifoldeb hefyd i ddilyn ei bolisïau ei hun ochr yn ochr â pholisïau Llywodraeth Cymru.</p> <p>Mae gan Gyngor Sir Caerfyrddin gyfrifoldeb statudol o dan Ran 4 o Ddeddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion (Cymru) 2013 i lunio Cynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg ar gyfer ei ardal gyda golwg benodol ar wella'r modd y cynllunnir darparu addysg drwy gyfrwng y Gymraeg er mwyn codi'r safonau o ran addysgu ac o ran dysgu Cymraeg.</p> <p>Ym mis Ebrill 2014 bu i'r Cyngor Sir fabwysiadu'n ffurfiol strategaeth gynhwysfawr ar gyfer datblygu'r Gymraeg yn Sir Gaerfyrddin, gan gymeradwyo argymhellion grŵp (oedd yn gytbwys yn wleidyddol) o aelodau etholedig a oedd wedi rhoi sylw manwl i statws y Gymraeg yn</p>	1	2%

	<p>gyfrwng y Gymraeg er mwyn codi'r safonau o ran addysgu ac o ran dysgu Cymraeg. Mae'r cynnig yn sicrhau bod yr Awdurdod Lleol yn cyrraedd ei nod o gynyddu'r ddarpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg yn Sir Gaerfyrddin a sicrhau parhad ieithyddol o'r sector meithrin ar hyd y cyfnodau allweddol i'r sector uwchradd fel bod pob disgybl yn datblygu i fod yn rhugl a hyderus yn y Gymraeg a'r Saesneg.</p>	<p>y sir yn sgil cyfrifiad 2011 o'r boblogaeth. Roedd y strategaeth yn mynnu bod gweithredu'n digwydd o ran 73 o bwyntiau, yr oedd 21 ohonynt yn ymwneud â'r gwasanaeth addysg. Mae'r holl argymhellion a chamau gweithredu perthnasol yn y strategaeth wedi'u cynnwys yng Nghynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg Cyngor Sir Gaerfyrddin.</p> <p>Ar 25 Mehefin 2018, lansiodd yr Awdurdod Lleol Gynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg diweddaraf Sir Gaerfyrddin, sy'n ceisio cyflawni'r deilliannau canlynol sy'n berthnasol i'r cynnig:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Deilliant 1 – Addysgu rhagor o blant 7 oed drwy gyfrwng y Gymraeg; • Deilliant 2 – Rhagor o ddysgwyr i ddal ati i wella eu sgiliau iaith wrth iddynt symud o'r ysgol gynradd i'r ysgol uwchradd; • Deilliant 5 – Mwy o ddisgyblion sydd â sgiliau iaith uwch yn y Gymraeg; • Deilliant 6 – Darpariaeth drwy gyfrwng y Gymraeg ar gyfer dysgwyr ag anghenion dysgu ychwanegol (ADY); a • Deilliant 7 – Cynllunio'r gweithlu a datblygiad proffesiynol parhaus. <p>Mae'r cynnig hwn yn cydymffurfio â'r argymhellion a bennwyd yng Nghynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg Sir Gaerfyrddin.</p> <p>Cafodd y gefnogaeth ei nodi.</p>		
4.	<p><u>Safonau a Chefnogaeth</u></p> <p>Cydnabyddir nad yw dysgu'n ddwyieithog yn</p>	<p>Noda'r Awdurdod Lleol fod plant dwyieithog, ar gyfartaledd, yn cyflawni'n well yn Saesneg. Dylid nodi hefyd fod, ar gyfartaledd, tua</p>	1	2%

	cael effaith ar safonau disgyblion (yn enwedig yn yr iaith Saesneg) a bydd yr holl ddisgyblion yn cael cefnogaeth fel y bo'r angen.	80% o ddisgyblion Sir Gaerfyrddin sy'n derbyn addysg Gymraeg yn cael graddau A* i C yn eu TGAU Saesneg a Chymraeg. Cafodd y gefnogaeth ei nodi.		
5.	<u>Ystyried datblygiad ieithyddol pellach ar hyd y Sector Addysg</u> Cydnabuwyd bod y cynnig yn symud yr ysgol ar hyd y continwwm iaith, ond mae angen rhoi ystyriaeth i ddatblygiad ieithyddol pellach ym mhob maes o'r sector addysg.	Ar 25 Mehefin 2018, yn unol â Chynllun Strategol Llywodraeth Cymru, lansiodd yr Awdurdod Lleol Gynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg Sir Gaerfyrddin a'i weledigaeth ar gyfer Sir Gaerfyrddin ddwyieithog. Mae'r Cynllun yn ei gwneud yn ofynnol i bob ysgol yn y sir symud ar hyd y continwwm iaith ac mae'n nodi'r amcanion canlynol: <ul style="list-style-type: none"> • Sicrhau bod pob disgybl yn hollol ddwyieithog (ac amlieithog) pan fyddant yn gadael yr ysgol fel bod ganddynt y sgiliau i weithredu fel dinasyddion dwyieithog yn eu cymunedau, yn y gweithle a thu hwnt/ar draws y byd; • Darparu gwasanaethau a fydd yn sicrhau bod cyfleoedd dysgu o safon uchel gan holl blant, pobl ifanc ac oedolion Sir Gaerfyrddin, a thrwy hynny eu galluogi i gyflawni eu potensial llawn fel dysgwyr gydol oes yng nghyd-destun natur ddwyieithog unigryw y sir; 	1	2%

		<ul style="list-style-type: none"> • Sicrhau cynnydd o ddarpariaeth cyfrwng Cymraeg cyn-ysgol i addysg gynradd ac uwchradd ddwyieithog; • Sicrhau cynnydd ieithyddol ar draws meysydd cwricwlaidd wrth drosglwyddo o Gyfnod Allweddol 2 i Gyfnod Allweddol 3, o Gyfnod Allweddol 3 i Gyfnod Allweddol 4 a hyrwyddo cynnydd ieithyddol o Gyfnod Allweddol 4 i ddysgu gydol oes; a • Gweithio mewn partneriaeth gyda'r holl ddarparwyr i wella safon y Gymraeg yn yr amgylchedd dysgu. 		
--	--	---	--	--

Pryderon a Godwyd

1.	<p><u>Gwaredu'r Dewis</u></p> <p>Mae pryderon am waredu'r gallu i ddewis addysg cyfrwng Saesneg yn yr ysgol. Credir y dylai rhieni allu dewis ym mha iaith yr addysgir eu plant ynddi.</p>	<p>Mae gan Gyngor Sir Caerfyrddin gyfrifoldeb statudol o dan Ran 4 o Ddeddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion (Cymru) 2013 i lunio Cynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg ar gyfer ei ardal gyda golwg benodol ar wella'r modd y cynllunnir darparu addysg drwy gyfrwng y Gymraeg er mwyn codi'r safonau o ran addysgu ac o ran dysgu Cymraeg.</p> <p>Ym mis Ebrill 2014 bu i'r Cyngor Sir fabwysiadu'n ffurfiol strategaeth gynhwysfawr ar gyfer datblygu'r Gymraeg yn Sir Gaerfyrddin, gan gymeradwyo argymhellion grŵp (oedd yn gytbwys yn wleidyddol) o aelodau etholedig a oedd wedi rhoi sylw manwl i statws y Gymraeg yn y sir yn sgil cyfrifiad 2011 o'r boblogaeth. Roedd y strategaeth yn mynnu bod gweithredu'n digwydd o ran 73 o bwyntiau, yr oedd 21 ohonynt yn ymwneud â'r gwasanaeth addysg.</p>	14	26%
----	---	--	----	-----

Cafodd y strategaeth iaith gefnogaeth drawsbleidiol gan yr aelodau etholedig pan y'i mabwysiadwyd yng nghyfarfod llawn y Cyngor Sir. Ar 25 Mehefin 2018 lansiodd yr Awdurdod Lleol Gynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg diweddaraf Sir Gaerfyrddin. Mae Cynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg wedi bod yn destun ymgynghori â'r cyhoedd wrth iddo gael ei baratoi ac wrth iddo gael ei adolygu'n ddiweddarach. Felly mae'r cyhoedd wedi rhoi ei farn am y cynnwys, yn unol â gofynion statudol. Hefyd mae wedi'i gymeradwyo gan Lywodraeth Cymru yn unol â gofynion y Ddeddf.

Mae'r Cynllun yn ceisio cael y deilliannau canlynol sy'n berthnasol i'r cynnig:

- Deilliant 1 – Addysgu rhagor o blant 7 oed drwy gyfrwng y Gymraeg;
- Deilliant 2 – Rhagor o ddysgwyr i ddal ati i wella eu sgiliau iaith wrth iddynt symud o'r ysgol gynradd i'r ysgol uwchradd;
- Deilliant 5 – Mwy o ddisgyblion sydd â sgiliau iaith uwch yn y Gymraeg;
- Deilliant 6 – Darpariaeth drwy gyfrwng y Gymraeg ar gyfer dysgwyr ag anghenion dysgu ychwanegol (ADY); a
- Deilliant 7 – Cynllunio'r gweithlu a datblygiad proffesiynol parhaus.

Mae'r cynnig yn cydymffurfio â'r argymhellion a bennwyd yng Nghynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg Sir Gaerfyrddin.

Mae dewis yn fater pwysig wrth ystyried y cynnig hwn, a'r elfen bwysicaf ohono yw'r dewis sydd ar gael i blant wrth iddynt fynd yn eu

		<p>blaen drwy eu haddysg a'u bywydau cynnar. Mae'r cynnig hwn yn rhoi cyfle i'r holl ddisgyblion fod yn gwbl ddwyieithog gyda'r sgiliau i ddarllen, ysgrifennu a siarad yn Gymraeg a Saesneg erbyn iddynt adael yr ysgol gynradd. Mae cynnig yr Awdurdod Lleol i ddatblygu plant sy'n ddwyieithog erbyn iddynt adael yr ysgol gynradd yn rhoi dewis i blant wrth iddynt symud ar hyd y sector addysg. Y ffordd fwyaf effeithiol o ddatblygu plant dwyieithog yn y sector cynradd yw eu trochi mewn addysg cyfrwng Cymraeg. At ei gilydd caiff ei dderbyn yn y proffesiwn addysg nad yw astudio'r Gymraeg fel ail iaith yn datblygu pobl ifanc gwir ddwyieithog, ac mae'r ysgol wedi'i chlustnodi'n un sydd â'r potensial i symud yn gyflym ar hyd y continwwm iaith.</p>		
2.	<p><u>Mae'r Sefyllfa Bresennol yn Llwyddiannus</u></p> <p>Mae'r trefniadau ieithyddol presennol yn yr ysgol yn gweithio'n dda ac nid oes angen newid.</p>	<p>Mae'r Awdurdod Lleol yn cydnabod bod yr ysgol yn perfformio'n dda ac yn llwyddiannus. Mae'r cynnig hwn yn ceisio gwella ymhellach gyfleoedd i'r plant sy'n mynychu'r ysgol sicrhau canlyniadau sy'n gwella'n barhaus. Mae gan Gyngor Sir Caerfyrddin gyfrifoldeb statudol o dan Ran 4 o Ddeddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion (Cymru) 2013 i lunio Cynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg ar gyfer ei ardal gyda golwg benodol ar wella'r modd y cynllunnir darparu addysg drwy gyfrwng y Gymraeg er mwyn codi'r safonau o ran addysgu ac o ran dysgu Cymraeg.</p> <p>Ym mis Ebrill 2014 bu i'r Cyngor Sir fabwysiadu'n ffurfiol strategaeth gynhwysfawr ar gyfer datblygu'r Gymraeg yn Sir Gaerfyrddin, gan gymeradwyo argymhellion grŵp (oedd yn gytbwys yn wleidyddol) o aelodau etholedig a oedd wedi rhoi sylw manwl i statws y Gymraeg yn y sir yn sgil cyfrifiad 2011 o'r boblogaeth. Roedd y strategaeth yn mynnu</p>	10	19%

bod gweithredu'n digwydd o ran 73 o bwyntiau, yr oedd 21 ohonynt yn ymwneud â'r gwasanaeth addysg.

Cafodd y strategaeth iaith gefnogaeth drawsbleidiol gan yr aelodau etholedig pan y'i mabwysiadwyd yng nghyfarfod llawn y Cyngor Sir. Ar 25 Medi 2018, fe lansiodd yr Awdurdod Lleol Gynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg diweddaraf Sir Gaerfyrddin. Mae Cynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg wedi bod yn destun ymgynghori â'r cyhoedd wrth iddo gael ei baratoi ac wrth iddo gael ei adolygu'n ddiweddarach. Felly mae'r cyhoedd wedi rhoi ei farn am y cynnwys, yn unol â gofynion statudol. Hefyd mae wedi'i gymeradwyo gan Lywodraeth Cymru yn unol â gofynion y Ddeddf.

Mae'r Cynllun yn ceisio cael y deilliannau canlynol sy'n berthnasol i'r cynnig:

- Deilliant 1 – Addysgu rhagor o blant 7 oed drwy gyfrwng y Gymraeg;
- Deilliant 2 – Rhagor o ddysgwyr i ddal ati i wella eu sgiliau iaith wrth iddynt symud o'r ysgol gynradd i'r ysgol uwchradd;
- Deilliant 5 – Mwy o ddisgyblion sydd â sgiliau iaith uwch yn y Gymraeg;
- Deilliant 6 – Darpariaeth drwy gyfrwng y Gymraeg ar gyfer dysgwyr ag anghenion dysgu ychwanegol (ADY); a
- Deilliant 7 – Cynllunio'r gweithlu a datblygiad proffesiynol parhaus.

Mae'r cynnig yn cydymffurfio â'r argymhellion a bennwyd yng Nghynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg Sir Gaerfyrddin.

		<p>Mae'n bwysig nodi bod Cynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg yn mynnu bod holl ysgolion cynradd Sir Gaerfyrddin, gan gynnwys yr ysgolion cyfrwng Saesneg, yn symud ar hyd y continwrm iaith, gan ddal i gynyddu cyfran yr addysg a ddarperir drwy gyfrwng y Gymraeg, gyda golwg ar sicrhau ymhen amser y bydd yr holl blant yn ddwyieithog pan fyddan nhw'n gadael yr ysgol gynradd.</p> <p>Bydd pa mor gyflym y gall ysgolion ehangu dwyieithrwydd ac addysg cyfrwng Cymraeg yn dibynnu ar amgylchiadau lleol ond mae'r disgwyliad i weld cynnydd yn berthnasol i bob ysgol. Mae'r ysgol wedi'i chlustnodi fel un sydd â'r potensial i symud yn gyflym ar hyd y continwrm iaith.</p>		
3.	<p><u>Gwahaniaethu ac Eithrio</u></p> <p>Credir bod y cynnig yn gwahaniaethu ac yn gwahanu teuluoedd di-Gymraeg/Saesneg eu hiaith sy'n dymuno cael addysg cyfrwng Saesneg. Os caiff y cynnig ei weithredu, gellid gorfodir disgyblion i geisio addysg cyfrwng Saesneg yn rhywle arall, a thrwy hynny eu heithrio ymhellach o'u cymuned leol.</p>	<p>Nid yw'n fwriad gan y cynnig hwn i wahaniaethu yn erbyn teuluoedd di-Gymraeg/Saesneg eu hiaith nac i eithrio unrhyw aelodau o'r gymuned o'u cymuned leol eu hunain mewn unrhyw ffordd. I'r gwrthwyneb, mae'r cynnig hwn yn ceisio rhoi cyfle i'r holl blant fod yn gwbl ddwyieithog a meddu ar y sgiliau i allu darllen, ysgrifennu a siarad yn Gymraeg a Saesneg erbyn iddynt adael ysgol gynradd.</p> <p>Bwriad yr Awdurdod Lleol yw bod yr holl ddisgyblion presennol yn aros yn yr ysgol ac yn dal i gael eu haddysg yn yr iaith maent yn cael eu haddysg ynddi ar hyn o bryd. Mae'n bwysig nodi na fydd unrhyw newid yn achos disgyblion presennol sy'n mynychu'r ysgol. Yn yr un modd, dymuniad yr Awdurdod Lleol yw bod plant lleol yn y dyfodol yn mynychu eu hysgol leol.</p>	10	19%

		Mae blaenoriaeth genedlaethol yng Nghymru, a arddelir gan Gyngor Sir Caerfyrddin, i gynyddu nifer y bobl yn ein cymunedau sy'n gallu siarad Cymraeg ac sy'n defnyddio'r iaith wrth fyw eu bywydau beunyddiol. Ystyrir bod ysgolion yn elfen hanfodol bwysig yn natblygiad plant er mwyn iddyn nhw fod yn gwbl ddwyieithog erbyn eu bod yn gadael yr ysgol gynradd. Mae'r cynnig hwn yn ceisio rhoi cyfle i bob disgybl/rhiant a phawb yn y gymuned ddatblygu eu sgiliau Cymraeg.		
4.	<p><u>Cyfleoedd Addysg y Disgyblion a'u Cyfleoedd Bywyd Diweddarach</u></p> <p>Credir y bydd dysgu drwy gyfrwng y Gymraeg yn cael effaith andwyol ar addysg disgyblion a'u sgiliau iaith Saesneg, ac yn gosod plant dan anfantais o ran cael addysg bellach neu addysg uwch, ac yn ddiweddarach mewn bywyd pan fyddant yn gwneud cais am swyddi ac ati. Credir na fydd yr holl ddisgyblion yn gallu cyrraedd eu potensial</p>	<p>Barn yr Awdurdod Lleol, ar sail tystiolaeth ryngwladol ac ymchwil a phrofiad lleol, yw bod pob plentyn yn elwa ar addysg wirioneddol ddwyieithog, sy'n datblygu sgiliau ehangach, megis gwell gallu gwybyddol, gwell dealltwriaeth a hyblygrwydd wrth gyflawni tasgau, gwell pwerau canolbwytio ac ati, ac y dylai pob plentyn dderbyn y cyfleoedd hyn. Hefyd mae bod yn ddwyieithog neu'n amlieithog yn ehangu profiadau diwylliannol unigolion ac yn gallu gwella rhagolygon gyrfa. Ar sail y dystiolaeth dim ond trwy sicrhau bod plant yn cael addysg drwy gyfrwng y Gymraeg y gellir cael gwir ddwyieithrwydd yn y cyd-destun lleol.</p> <p>Ar gyfartaledd, noda'r Awdurdod Lleol fod plant dwyieithog yn ennill graddau uwch ym mhwnc Saesneg iaith. Dylid nodi hefyd, ar gyfartaledd, fod 80% o ddisgyblion Sir Gaerfyrddin sy'n derbyn addysg cyfrwng Cymraeg yn ennill graddau A*-C yn yr iaith Gymraeg a Saesneg.</p>	6	11%

	<p>llawn drwy ddysgu drwy gyfrwng y Gymraeg. Rhaid nodi mai'r iaith fwyaf cyffredin a ddefnyddir o ddydd i ddydd, yn y byd gwaith a'r byd busnes, yw Saesneg, ac felly mae'n rhaid i ddisgyblion feddu ar ddealltwriaeth gadarn o'r iaith Saesneg er mwyn sicrhau eu bod mor llwyddiannus â phosibl yn y byd go iawn.</p>	<p>Gydag amser bydd dwyieithrwydd yn sgîl mwyfwy pwysig yn y byd gwaith. Er enghraifft, mae'r holl sefydliadau cyhoeddus yng Nghymru yn gorfod cydymffurfio â safonau statudol newydd o ran y Gymraeg, a thros gyfnod bydd mwyfwy o angen iddynt benodi nifer gynyddol o siaradwyr Cymraeg i ddarparu gwasanaethau. Gydag amser bydd meddu ar sgiliau Cymraeg yn rhoi mantais gystadleuol i unigolion wrth chwilio am waith.</p> <p>Mae ysgolion yn rhoi'r sgiliau i bobl ifanc fynychu prifysgolion ym mhedwar ban byd, ac ni ddylid ystyried y Gymraeg yn anfantais. Yn hytrach na bod yn rhwystr, mae nifer o brifysgolion, yng Nghymru a'r tu hwnt, yn ystyried bod meddu ar sgiliau Cymraeg yn sgîl ychwanegol sy'n gallu bod yn fanteisiol pan fo pobl ifanc yn cystadlu am le astudio.</p>		
5.	<p><u>Ni fydd rhieni'n gallu helpu i gefnogi eu plant</u></p> <p>Codwyd pryderon na fydd rhieni'n gallu chwarae rhan actif yn addysg y plentyn.</p>	<p>Mae ysgolion Cymraeg yn nodi cyfarwyddiadau gwaith cartref yn Gymraeg ac yn Saesneg, felly fydd dim trafferth gennych chi o ran deall pa waith sy'n rhaid i'r plant ei wneud. Bydd gwaith yn cael ei osod yn addas i lefel a gallu'r disgybl. Fe ddylai, felly, fod o fewn cyrraedd eich plentyn. Wrth i blant dyfu'n hŷn a datblygu'n ddysgwyr annibynnol, efallai y byddant yn hapus i fwrw ati heb arweiniad ychwanegol gan rieni.</p>	6	11%

		Ar hyn o bryd mae'r ysgol yn cynnig amrywiaeth o gymorth i'r disgyblion a'r rhieni o deuluoedd di-Gymraeg, ac maent wedi ymrwymo i gynyddu'r ddarpariaeth fel bo'r angen er mwyn diwallu anghenion y teuluoedd yn y dyfodol.		
6.	<u>Dim rheswm</u> Nid oedd rhai ymatebwyr wedi rhoi rheswm dros eu pryderon.		6	11%
7.	<u>Y Gymuned</u> Mae'r cynnig yn anghyson â chyfansoddiad y gymuned ac ni fydd yn darparu ar gyfer anghenion y gymuned gyfan. Credir y bydd y cynnig hwn yn cael effaith negyddol ar y gymuned gan y bydd teuluoedd yn symud o'r ardal er	Mae'r Awdurdod Lleol yn cydnabod bod rhai aelodau o'r gymuned yn methu siarad Cymraeg a bod llawer o'r plant sy'n mynychu'r ysgol yn dod o gefndiroedd di-Gymraeg/Saesneg. Felly mae'n bwysig bod yr Awdurdod Lleol yn cynyddu'r ddarpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg sydd ar gael er mwyn hyrwyddo dwyieithrwydd yn yr ardal ac er mwyn sicrhau bod pob disgybl yn rhugl ac yn hyderus yn y Gymraeg a'r Saesneg. Mae blaenoriaeth genedlaethol yng Nghymru, a arddelir gan Gyngor Sir Caerfyrddin, i gynyddu nifer y bobl yn ein cymunedau sy'n gallu siarad Cymraeg ac sy'n defnyddio'r iaith wrth fyw eu bywydau beunyddiol. Ystyrir bod ysgolion yn elfen hanfodol bwysig yn natblygiad	5	9%

	<p>mwyn ceisio addysg cyfrwng Saesneg yn rhywle arall. Yn ogystal, gallai darparu addysg cyfrwng Cymraeg yn unig olygu y bydd llai o bobl yn symud i'r ardal gan y bydd y ddarpariaeth addysg yn anaddas. Bydd hyn yn arwain at effaith negyddol ar yr economi yn yr ardal leol.</p>	<p>plant er mwyn iddyn nhw fod yn gwbl ddwyieithog erbyn eu bod yn gadael yr ysgol gynradd.</p> <p>Mae'r Awdurdod Lleol yn cydnabod bod cymunedau'n newid gyda threigl amser a bod symudedd cymdeithasol yn dal i gynyddu. Mae'r Awdurdod Lleol yn ystyried bod y pwynt hwn yn cyfnerthu'r angen am wreiddio addysg drwy gyfrwng y Gymraeg mewn cynifer o gymunedau â phosibl er mwyn cryfhau'r iaith ac er mwyn sicrhau bod cynifer o blant â phosibl yn cael cyfle i ymddatblygu'n ddinasyddion gwirioneddol ddwyieithog ac yn elwa ar y manteision personol a ddaw yn sgil dwyieithrwydd.</p> <p>Bwriad yr Awdurdod Lleol yw bod yr holl ddisgyblion presennol yn aros yn yr ysgol ac yn dal i gael eu haddysg drwy gyfrwng y trefniadau iaith presennol. Felly ni fydd y cynigion yn effeithio ar y disgyblion presennol. Bydd yr ysgol yn dal i estyn cefnogaeth ddigonol i'r holl ddisgyblion presennol drwy'r cyfrwng y maent yn cael eu haddysg ar hyn o bryd, felly nid oes angen symud unrhyw blentyn o'r ysgol. Yn yr un modd, dymuniad yr Awdurdod Lleol yw bod plant lleol yn y dyfodol yn mynychu eu hysgol leol.</p> <p>Anodd yw rhagweld yr effaith gaiff y cynnig ar nifer y teuluoedd sy'n symud i'r ardal. Fodd bynnag, mae'r Awdurdod Lleol yn gobeithio y bydd pobl sy'n symud i'r ardal yn deall y buddion sydd ynghlwm wrth addysg cyfrwng Cymraeg a'r cyfleoedd a'r manteision y gall eu darparu. Bydd y cynnig hwn yn rhoi cyfle i'r holl ddisgyblion yn y dyfodol ddod yn gwbl ddwyieithog yn y Gymraeg a'r Saesneg erbyn eu bod yn gadael yr ysgol gynradd ac elwa ar y manteision hyn drwy gydol eu bywydau.</p>		
--	--	--	--	--

		Yn ogystal mae'r Awdurdod Lleol yn gobeithio y bydd y cynnig hwn yn cael effaith gadarnhaol ar yr economi leol drwy roi cyfle i aelodau'r gymuned ddatblygu eu sgiliau Cymraeg. Gydag amser bydd dwyieithrwydd yn sgil mwyfwy pwysig yn y byd gwaith. Er enghraifft, mae'r holl sefydliadau cyhoeddus yng Nghymru yn gorfod cydymffurfio â safonau statudol newydd o ran y Gymraeg, a thros gyfnod bydd mwyfwy o angen iddynt benodi nifer gynyddol o siaradwyr Cymraeg i ddarparu gwasanaethau. Gydag amser bydd meddu ar sgiliau Cymraeg yn rhoi mantais gystadleuol i unigolion wrth chwilio am waith.		
8.	<u>Gorfodi'r iaith Gymraeg</u> Dylai'r gymuned gael dewis pa un ai i ddysgu drwy gyfrwng y Gymraeg neu'r Saesneg ac ni ddylid gorfodi'r Gymraeg ar neb. Mae'n bwysig dysgu'r iaith Gymraeg ac efallai y bydd rhai disgyblion am ddefnyddio'r iaith yn eu bywydau o ddydd i ddydd. Fodd bynnag, ni fydd pob disgybl am dderbyn eu haddysg drwy gyfrwng y Gymraeg. Ni fydd gorfodi'r Gymraeg yn creu rhagor o siaradwyr Cymraeg, a dweud y	<p>Mae'r cynnig yn gyson â'r polisi cenedlaethol i helaethu addysg drwy gyfrwng y Gymraeg er mwyn cynyddu nifer y bobl ifanc sy'n gwbl ddwyieithog, ac er mwyn galluogi rhagor o blant i elwa ar fanteision dwyieithrwydd - a gadarnheir gan waith ymchwil rhyngwladol.</p> <p>Bwriad yr Awdurdod Lleol yw bod yr holl ddisgyblion presennol yn aros yn yr ysgol ac yn dal i gael eu haddysg drwy gyfrwng y trefniadau iaith presennol. Felly ni fydd y cynigion yn effeithio ar y disgyblion presennol. Bydd yr ysgol yn dal i estyn cefnogaeth ddigonol i'r holl ddisgyblion presennol drwy'r cyfrwng y maent yn cael eu haddysg ar hyn o bryd, felly nid oes angen symud unrhyw blentyn o'r ysgol. Yn yr un modd, dymuniad yr Awdurdod Lleol yw bod plant lleol yn y dyfodol yn mynychu eu hysgol leol.</p> <p>Mae'n bwysig cofio bod yr iaith Saesneg yn dal i gael ei haddysgu a'i datblygu mewn ysgolion cyfrwng Cymraeg hyd at y safonau uchaf, fel rhan statudol o'r cwricwlwm.</p>	5	9%

	<p>gwir, i'r gwrthwyneb. Bydd gweithredu'r cynnig yn gorfodi disgyblion i geisio addysg cyfrwng Saesneg mewn ysgolion cyfrwng Saesneg eraill, a fydd yn golygu na ddaw'r disgyblion i gysylltiad â'r Gymraeg.</p>	<p>Mae'r dystiolaeth ryngwladol, fel a ddyfynnir gan Lywodraeth Cymru, yn cadarnhau mai'r ffordd fwyaf effeithiol i ddatblygu plant dwyieithog yw eu trochi yn yr iaith sy'n llai cyffredin yn ogystal â datblygu hefyd eu sgiliau yn yr iaith sy'n fwy cyffredin. Hefyd mae Llywodraeth Cymru yn hyrwyddo, yn achos plant sydd o deuluoedd di-Gymraeg, fod trochi plant yn y Gymraeg yn hynod o bwysig er mwyn gwreiddio'r iaith.</p>		
9.	<p><u>Trafnidiaeth a Theithio i Ysgolion Eraill</u></p> <p>Mae'n annheg disgwyl i rieni gludo disgyblion i ysgolion eraill er mwyn cael addysg drwy gyfrwng y Saesneg. Bydd hyn yn cael effaith ariannol ar deuluoedd ac yn cymryd mwy o amser.</p>	<p>Gan na fydd dim newidiadau yn achos disgyblion presennol yr ysgol, o ganlyniad ni fydd angen i unrhyw blentyn gael ei symud o'r ysgol. Yn yr un modd, dymuniad yr Awdurdod Lleol yw bod holl ddisgyblion y dyfodol yn mynychu eu hysgol leol.</p> <p>Nid yw'r Awdurdod Lleol yn cynnig ysgolion cyfrwng Saesneg eraill fel rhan o'r cynnig. Os bydd rhieni'n dewis gosod eu plant mewn ysgolion eraill, byddant yn gwneud hynny ar ôl rhoi ystyriaeth lawn i'r holl ffactorau perthnasol, gan gynnwys goblygiadau o ran cludiant. Os bydd unrhyw rieni'n dewis gosod eu plant mewn ysgolion eraill nad ydyn nhw'n ysgol ddynodedig nac yn ysgol agosaf, cyfrifoldeb llawn y rhieni fydd cludo eu plant i'r ysgol.</p>	3	6%

<p>10.</p>	<p><u>Y Broses Ymgynghori/ Camliwio Data</u></p> <p><u>Ymgynghori</u> Teimlai rhai ymatebwyr nad oedd digon o gyhoeddusrwydd wedi cael ei roi i'r ymgynghoriad ac y dylai fod wedi bod yn fwy hygyrch.</p> <p><u>Camliwio Data</u> Roedd rhai ymatebwyr o'r farn bod y data a'r wybodaeth oedd yn y Ddogfen Ymgynghorol yn anghywir a'u bod yn gamliwiad bwriadol er mwyn camarwain rhanddeiliaid.</p>	<p>Mae'r broses ymgynghori wedi cael ei chynnal yn unol â Chôd Trefniadaeth Ysgolion statudol 2018 ac mae'r holl rhanddeiliaid gofynnol wedi cael eu hysbysu ac fe ymgynghorwyd â nhw.</p> <p>Cyn yr ymgynghoriad ffurfiol, cynhaliwyd sesiwn galw heibio yn yr ysgol ac yn ystod y cyfnod ymgynghori, cynhaliwyd sesiwn galw heibio arall er mwyn i rhanddeiliaid drafod y cynnig. Rhaid nodi nad yw'r arfer hwn yn un o ofynion statudol y Côt Trefniadaeth Ysgolion ond caiff ei ystyried yn arfer da gan Gyngor Sir Caerfyrddin.</p> <p>Cafodd y cyfnod ymgynghori ei gynnal rhwng 20 Mai a 30 Mehefin 2019, a'i gyhoeddi'n eang drwy wefan Cyngor Sir Caerfyrddin a'r cyfryngau cymdeithasol, a rhoddwyd sylw iddo yn y cyfryngau lleol. Roedd modd i ymgynghoreion ymateb i'r ymgynghoriad drwy'r arolwg ar-lein, e-bost neu lythyr.</p> <p>Mae'r holl ddata a gwybodaeth yn y Ddogfen Ymgynghorol yn gywir ac wedi'i seilio ar Ddata Cyfrifiad Ysgolion Blynyddol ar Lefel Disgyblion (CYBLD). Cafodd gwybodaeth ynghylch y trefniadau ieithyddol presennol yn yr ysgol eu cynnwys yn y ddogfen ac roedd yr holl ddata o ran y cynnig yn gywir. Mae'r holl ddata a gynhwysir yn y Ddogfen Ymgynghorol wedi ei nodi fel gofyniad yng Nghôd Trefniadaeth Ysgolion 2018.</p>	<p>2</p>	<p>4%</p>
------------	---	--	----------	-----------

11.	<p><u>Polisiâu Llywodraeth Cymru / Cyngor Sir Caerfyrddin / Arbed Arian</u></p> <p>Mae rhai ymatebwyr o'r farn nad yw dilyn polisiâu'r Cyngor Sir a'r Llywodraeth megis Cynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg yn rheswm digon da dros gymeradwyo a gweithredu'r cynnig gan na fydd yn fuddiol yn y tymor hir. Bernir nad oes unrhyw bwrpas gan y polisiâu hyn na chyfiawnhad drostynt, ac mai'r unig beth maent yn ei wneud yw gwthio agenda'r Gymraeg a gwastraffu arian.</p>	<p>Mae'r Awdurdod Lleol yn hyrwyddo'r cynnig presennol ar gyfer addysg gynradd yn yr ardal gan ei fod yn barnu'n bendant taw hyn sydd orau o ran addysg y plant. Fodd bynnag, mae gan yr Awdurdod Lleol gyfrifoldeb hefyd i ddilyn ei bolisiâu ei hun ochr yn ochr â pholisiâu Llywodraeth Cymru.</p> <p>Mae gan Gyngor Sir Caerfyrddin gyfrifoldeb statudol o dan Ran 4 o Ddeddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion (Cymru) 2013 i lunio Cynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg ar gyfer ei ardal gyda golwg benodol ar wella'r modd y cynllunnir darparu addysg drwy gyfrwng y Gymraeg er mwyn codi'r safonau o ran addysgu ac o ran dysgu Cymraeg.</p> <p>Mae cyfrifoldeb ar bob awdurdod lleol yng Nghymru, gan gynnwys Cyngor Sir Caerfyrddin, i ymateb i'r Ddeddf ac i Strategaeth Llywodraeth Cymru ynghylch Addysg drwy Gyfrwng y Gymraeg, ac mae pob awdurdod yn atebol yn unigol i Lywodraeth Cymru. Mae Cynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg Cyngor Sir Caerfyrddin wedi cael ei gymeradwyo gan Lywodraeth Cymru yn unol â gofynion y Ddeddf.</p>	2	4%

		<p>Mae'r Cynllun yn ceisio cael y deilliannau canlynol sy'n berthnasol i'r cynnig:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Deilliant 1 – Addysgu rhagor o blant 7 oed drwy gyfrwng y Gymraeg; • Deilliant 2 – Rhagor o ddysgwyr i ddal ati i wella eu sgiliau iaith wrth iddynt symud o'r ysgol gynradd i'r ysgol uwchradd; • Deilliant 5 – Mwy o ddisgyblion sydd â sgiliau iaith uwch yn y Gymraeg; • Deilliant 6 – Darpariaeth drwy gyfrwng y Gymraeg ar gyfer dysgwyr ag anghenion dysgu ychwanegol (ADY); a • Deilliant 7 – Cynllunio'r gweithlu a datblygiad proffesiynol parhaus. <p>Os na fydd yr Awdurdod Lleol yn ceisio cael y canlyniadau penodol fel y manylir yng Nghynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg, ni fyddai'n cyrraedd ei nod o wella'r modd y cynllunnir darparu addysg drwy gyfrwng y Gymraeg er mwyn codi'r safonau o ran addysgu ac o ran dysgu Cymraeg yn ôl argymhellion Llywodraeth Cymru.</p>		
12.	<p><u>Trosglwyddo i ysgolion cyfrwng Saesneg</u></p> <p>Mae'n annheg bod disgyblion sy'n dymuno/sydd angen addysg cyfrwng Saesneg yn gorfod trosglwyddo i ysgol arall</p>	<p>Bwriad yr Awdurdod Lleol yw bod yr holl ddisgyblion presennol yn aros yn yr ysgol ac yn dal i gael eu haddysg drwy gyfrwng y trefniadau iaith presennol. Felly ni fydd y cynigion yn effeithio ar y disgyblion presennol. Bydd yr ysgol yn dal i estyn cefnogaeth ddigonol i'r holl ddisgyblion presennol drwy'r cyfrwng y maent yn cael eu haddysg ar hyn o bryd, felly nid oes angen symud unrhyw blentyn o'r ysgol. Yn yr un modd, dymuniad yr Awdurdod Lleol yw bod plant lleol yn y dyfodol yn</p>	1	2%

	<p>y tu allan i'w dalgylch. Hefyd, teimlir bydd yn rhaid i ddisgyblion sy'n cael anhawster â'r iaith Gymraeg drosglwyddo i ysgol arall.</p>	<p>mynychu eu hysgol leol. Darperir cymorth digonol i holl ddisgyblion y dyfodol, yn unol ag anghenion yr unigolyn.</p> <p>Gweler pwynt 13 sy'n cyfeirio at y cymorth a'r gefnogaeth sy'n cael eu darparu ar hyn o bryd ac a fydd yn dal i gael eu darparu i'r holl ddisgyblion a rhieni o ran yr iaith Gymraeg.</p> <p>Gweler pwynt 14 sy'n cyfeirio at ddisgyblion ag anghenion dysgu ychwanegol, anghenion addysgol arbennig, a'r cymorth a'r gefnogaeth sy'n cael eu darparu i'r disgyblion ac a fydd yn dal i gael eu darparu iddynt.</p>		
13.	<p><u>Ymdopi â'r Gymraeg</u></p> <p>Mynegwyd pryder na fyddai'r holl blant yn gallu ymdopi â dysgu drwy gyfrwng y Gymraeg, yn enwedig disgyblion o gefndiroedd di-Gymraeg. Hefyd mae pryderon y bydd rhieni di-Gymraeg yn ei chael yn anodd cefnogi a helpu eu plant gyda'u gwaith ysgol a'u gwaith</p>	<p>Bydd yr ysgol yn dal i ddarparu cefnogaeth i'r disgyblion presennol drwy gyfrwng yr iaith y maent yn cael eu haddysg drwyddi ar hyn o bryd. Os gweithredir y cynnig rhoddir digon o gefnogaeth i'r holl ddisgyblion newydd, yn ôl anghenion pob unigolyn. Hefyd mae'n bwysig nodi ei bod yn ofynnol i'r staff wahaniaethu'r cwricwlwm a gwneud addasiadau rhesymol pan fo'r angen i ddiwallu anghenion pob disgybl. Yn ogystal bydd "Athrawon Bro" sy'n rhoi cefnogaeth i ysgolion ledled y sir yn cefnogi'r ysgol. Bydd Canolfannau Trochi yn yr Iaith Gymraeg hefyd ar gael i'r disgyblion hynny y gallai fod angen mewnbwn ychwanegol arnynt yn ieithyddol.</p> <p>Ar hyn o bryd mae'r ysgolion yn cynnig amrywiaeth o gymorth i'r disgyblion a'r rhieni o deuluoedd di-Gymraeg, ac maent wedi ymrwymo i gynyddu'r ddarpariaeth fel bo'r angen er mwyn diwallu anghenion teuluoedd unigol yn y dyfodol.</p>	1	2%

	cartref os bydd y cynnig yn cael ei weithredu.	Mae sawl sefydliad a ddaeth i'r sesiwn galw heibio ffurfiol yn ystod y cyfnod ymgynghori wedi cynnig cefnogaeth a chymorth i'r gymuned o ran datblygu'r iaith Gymraeg.		
14.	<p><u>Anghenion Dysgu Ychwanegol (ADY)</u></p> <p>Efallai na fydd plant ag anghenion addysgol arbennig (AAA) neu anghenion dysgu ychwanegol (ADY) yn gallu ymdopi â dysgu drwy gyfrwng y Gymraeg ac y bydd angen addysg cyfrwng Saesneg arnynt o bosibl. Mae'n annheg cymryd yn ganiataol y bydd pob plentyn sydd ag AAA/ADY yn gallu dysgu drwy gyfrwng y Gymraeg.</p>	<p>Polisi Cyngor Sir Caerfyrddin yw y dylai ei holl ysgolion fod yn gynhwysol, a bod plant sydd ag anghenion dysgu ychwanegol yn cael eu haddysgu mewn lleoliad prif ffrwd ochr yn ochr â'u cyfoedion ble bynnag y bo modd.</p> <p>O ran y cynnig hwn, bydd y gefnogaeth a roddir yn yr ysgolion i'r plant presennol sydd ag anghenion ychwanegol yn parhau drwy gyfrwng yr iaith y maent yn cael eu haddysg ar hyn o bryd. Petai'r cynnig yn cael ei weithredu, bydd holl ddisgyblion y dyfodol yn cael cefnogaeth wedi'i theilwra i'w hanghenion.</p> <p>Mae gan yr holl ddisgyblion sydd ag anghenion dysgu ychwanegol gynlluniau unigol penodol sy'n seiliedig ar eu hamgylchiadau, a darperir rhaglen gymorth bwrpasol i gyd-fynd ag anghenion yr unigolyn. Yn gyffredinol nid yw 'angen dysgu ychwanegol' yn rhwystr o ran dysgu dwy iaith. Mae'n bwysig asesu a monitro'r cynnydd ym mhob iaith y mae plentyn yn ei defnyddio neu'n ei dysgu, gan gynnwys y systemau arwyddion a chyfathrebu â chymorth gweledol sy'n ofynnol ar gyfer rhai disgyblion, yn enwedig gan fod modd defnyddio'r iaith sydd wedi'i datblygu gryfaf i gefnogi a hybu dysgu drwy gyfrwng yr iaith nad yw wedi'i datblygu mor gryf. Mae'n ofynnol i'r staff wahaniaethu'r cwricwlwm a gwneud addasiadau rhesymol i'r iaith ddysgu ac ymateb, er mwyn gallu darparu ar gyfer anghenion</p>	1	2%

ychwanegol ac er mwyn sicrhau bod mynediad i'r cwricwlwm a bod cynnydd o ran y dysgu. Ar brydiau gall fod yn briodol i'r staff dargedu cymorth ychwanegol drwy un iaith am gyfnod i gyfnerthu a chyflymu'r dysgu, e.e. o ran llythrennedd. Fodd bynnag, bydd achosion prin pan fydd plentyn yn cael diagnosis o gyflwr sy'n golygu nad yw addysg gwbl ddwyieithog yn addas i'r plentyn. Dan amgylchiadau o'r fath mae ymarferwyr proffesiynol yn llunio pecyn cymorth ac yn ei drafod â'r rhieni.

Er bod y gyfundrefn wedi'i chynllunio i ddiwallu anghenion dysgwyr drwy ymagwedd gyffredinol a chynhwysol, yn achos nifer bychan o blant sydd ag anghenion ychwanegol cymhleth a sylweddol nid yw hynny'n bosibl bob amser ac mae darpariaeth arbenigol yn cynnig lleoliadau dysgu mwy priodol.

Er mwyn gallu sicrhau y caiff anghenion yr holl ddysgwyr eu diwallu, mae'r gyfundrefn ysgolion yn Sir Gaerfyrddin yn cynnwys darpariaeth helaeth ar gyfer plant sydd ag anghenion ychwanegol. Cynnigir addysg mewn ysgol neu uned arbenigol i'r plant sydd â'r anghenion mwyaf difrifol neu gymhleth pan na fo lleoliad prif ffrwd yn addas i'w hanghenion neu pan fo'n well gan y rhieni leoliad arall. Mae gan rai ysgolion uwchradd a chynradd ledled y sir unedau arbenigol ar gyfer plant sydd ag anghenion penodol, megis awtistiaeth, namau synhwyradd, neu oedi o ran lleferydd ac iaith. Mae'r Adran Addysg a Phlant yn darparu cymorth ychwanegol penodol yn yr ysgolion, lle bo modd, fel bod cynifer o blant â phosibl yn aros yn eu hysgol leol. Er ei bod yn well gan y Cyngor ddiwallu anghenion yr holl blant mewn ysgol brif ffrwd pryd bynnag y bo modd, nid yw hyn yn ymarferol bob amser.

		Ym mhrofiad y Cyngor hwn mae'r mwyafrif llethol o'r disgyblion hynny sydd ag ystod eang o anghenion dysgu ychwanegol ac sy'n amrywio o ran eu gallu, yn llwyddo yn ein hysgolion ni waeth beth fo iaith y dysgu ond mae'r Cyngor yn cydnabod bod, mewn rhai achosion prin iawn, blant na ellir diwallu eu hanghenion heblaw trwy ddarpariaeth mewn uned arbenigol.		
15.	<p>Staffio</p> <p>Bydd gweithredu'r cynnig yn cyfyngu ar gyfleoedd i staff nad ydynt yn siarad y Gymraeg ac yn cyfyngu ar gyfleoedd cyflogaeth. Yn ogystal, codwyd pryderon ynghylch a oes digon o staff sy'n siarad Cymraeg yn cael eu cyflogi yn yr ysgol er mwyn i'r newid fod yn effeithiol.</p>	<p>Mae'r ysgolion wedi eu clustnodi fel rhai sydd â'r potensial i symud yn gyflym ar hyd y continwwm iaith. Yn hytrach na chyfyngu ar gyfleoedd i staff nad ydynt yn siarad Cymraeg, bydd y cynnig hwn yn helpu'r staff i wella eu sgiliau Cymraeg. Bydd "Athrawon Bro" yn darparu hyfforddiant i aelodau o'r staff sy'n llai hyderus yn eu defnydd o'r Gymraeg a bydd yr Awdurdod Lleol hefyd yn darparu cymorth hyfforddiant i unrhyw aelodau o'r staff sy'n dymuno datblygu eu sgiliau Cymraeg. Hefyd rhoddir cymorth drwy gyrsiau Sabothol Cenedlaethol yn ogystal â Chymraeg i Oedolion. Mae cyrsiau wedi'u dylunio'n benodol i ddiwallu anghenion staff ar bob lefel ieithyddol. Mae cyrsiau pynciau penodol, ystafelloedd dosbarth ac iaith achlysurol ar gael bellach.</p>	1	2%

16.	<p><u>Cyfleoedd i Rieni</u></p> <p>Teimlai rhai ymatebwyr bod angen cymorth pellach ar rieni i ddatblygu eu sgiliau ieithyddol, er mwyn helpu i gefnogi eu plant.</p>	<p>Mae sawl sefydliad a ddaeth i'r sesiwn galw heibio ffurfiol yn ystod y cyfnod ymgynghori wedi cynnig cefnogaeth a chymorth i'r gymuned o ran datblygu'r iaith Gymraeg.</p> <p>Gellir dod o hyd i gymorth ac arweiniad pellach drwy gyrchu'r dolenni canlynol fel y nodir yn y Ddogfen Ymgynghorol:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cymraeg gyda'r plant / Welsh with your kids - rhowch gynni arni! <p>http://newsroom.carmarthenshire.gov.uk/media/1214148/gd4808-taflencymraegiplant4-002.pdf</p> <p>Yn y llyfryn hwn gwelwch nifer o eiriau ac ymadroddion Cymraeg defnyddiol y gellir eu defnyddio i ymarfer y Gymraeg gyda phlant ifanc. Bydd hyn yn eu helpu i siarad yn naturiol ac yn hyderus.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bod yn Ddwyeithog... yn Sir Gâr / Being Bilingual... in Carmarthenshire <p>https://www.carmarthenshire.gov.wales/media/1216432/being-bilingual.pdf</p> <p>Mae'r llyfryn hwn yn esbonio ystyr bod yn ddwyeithog yn ogystal â thynnu sylw at fanteision bod yn ddwyeithog mewn meysydd megis addysg, gyrfa, iechyd a bywyd. Yn ogystal, yn y llyfryn hwn cewch atebion i nifer o bryderon cyffredin rhieni ynghylch y Gymraeg.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Croeso i Gymru Croeso i Sir Gâr Croeso i'r Gymraeg <p>http://newsroom.carmarthenshire.gov.wales/media/1216436/welcome-pack.pdf</p> <p>Paratowyd y llyfryn hwn gan Gyngor Sir Caerfyrddin i groesawu newydd-ddyfodiaid i'w sir ddwyeithog. Yn y llyfryn cewch wybodaeth am sut y defnyddir y Gymraeg yn Sir Gaerfyrddin ynghyd â manylion am ble y</p>	1	2%
-----	--	---	---	----

[gallwch gael cymorth o ran y Gymraeg a gwefannau defnyddiol i ddatblygu eich sgiliau Cymraeg.](#)

Mae gwybodaeth gan rieni a disgyblion o deuluoedd nad ydynt yn siarad Cymraeg hefyd ar gael i'w gwyllo ar wefan y Cyngor Sir:

<https://www.sirgar.llyw.cymru/cartref/gwasanaethaur-cyngor/addysg-ac-ysgolion/addysg-ddwyieithog/#.XUAlbWaQwal>

3. Sylwadau Estyn ynghylch y Cynnig

Ymateb Estyn i'r cynnig yw newid natur y ddarpariaeth yn Ysgol Rhys Prichard i gyfrwng Cymraeg

Mae'r adroddiad hwn wedi cael ei baratoi gan Arolygwyr Addysg a Hyfforddiant Ei Mawrhydi yng Nghymru.

O dan delerau Deddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion (Cymru) 2013 a'r Côt cysylltiedig, mae'n ofynnol i gynigwyr anfon dogfennau ymgynghori at Estyn. Fodd bynnag nid yw Estyn yn gorff y mae rheidrwydd arno i gydymffurfio â'r Côt, ac nid yw'r Ddeddf yn gosod unrhyw ofynion statudol ar Estyn mewn perthynas â materion trefniadaeth ysgolion. Felly, fel corff yr ymgynghorir ag ef, dim ond ar rinweddau cyffredinol y cynigion trefniadaeth ysgolion y bydd Estyn yn rhoi ei farn.

Mae Estyn wedi ystyried agweddau addysgol y cynnig ac wedi llunio'r ymateb canlynol i'r wybodaeth ddarparwyd gan y cynigydd.

Cyflwyniad

Cynnig gan Gyngor Sir Caerfyrddin yw hwn.

Y cynnig yw newid natur darpariaeth Ysgol Rhys Prichard i Gyfrwng Cymraeg o 1af Ionawr 2020.

Crynodeb/Casgliad

Mae'r cynnig yn canolbwyntio ar sicrhau twf sylweddol mewn addysg a hyfforddiant cyfrwng Cymraeg i gynyddu nifer y bobl o bob oed sy'n dod yn rhugl mewn Cymraeg a Saesneg ac sydd â'r gallu i ddefnyddio'u hieithoedd yn hyderus gyda'u teuluoedd, yn eu cymunedau ac yn y gweithle. Mae'r cynigydd yn nodi hefyd fod hyn yn cydymffurfio â pholisi Llywodraeth Cymru 'Cymraeg 2050: Miliwn o Siaradwyr Cymraeg'.

Mae'r Cyngor wedi rhoi ystyriaeth briodol i dri opsiwn ac wedi dewis y cynnig uchod.

Mae Estyn o'r farn bod y cynnig hwn o leiaf yn debygol o gynnal y safon addysg bresennol.

Disgrifiad a manteision

Mae'r cynigydd yn rhoi rhesymau clir dros y cynnig. Mae'n nodi'n glir fod y cynnig hwn wedi cael ei lunio mewn ymateb i Gynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg Cyngor Sir Caerfyrddin a'r Strategaeth Addysg cyfrwng Cymraeg. Maent yn datgan yn ddigon teg ei bod yn ysgol drawsnewidiol, sef

ysgol sy'n gweithio tuag at fod yn ysgol cyfrwng Cymraeg ar gyfer plant 4-11 oed.

Maent yn cyfeirio'n ddigon dilys at y ffaith bod cynnydd cyson wedi bod yn nifer y disgyblion sydd wedi dewis mynychu'r ffrwd Gymraeg dros y pum mlynedd diwethaf. Yn ystod yr un cyfnod mae cwmp wedi bod yn nifer y disgyblion sydd wedi dewis mynychu'r ffrwd Saesneg, ac erbyn Ionawr 2018 dim ond un disgybl oedd yn mynychu'r ffrwd Saesneg.

Mae'r cynigydd wedi rhoi ystyriaeth briodol i'r opsiynau eraill. Mae'r rhain yn cynnwys cadw'r sefyllfa bresennol, newid natur y ddarpariaeth cyfnod sylfaen a'r opsiwn o newid natur darpariaeth yr ysgol gyfan i gyfrwng Cymraeg (y cyfnod sylfaen a chyfnod allweddol 2). Maent yn clustnodi'n glir y manteision, yr anfanteision a'r risgiau sydd ynghlwm wrth y cynnig a'r gwahanol opsiynau.

Maent wedi rhoi amlinelliad da o'r rhesymau dros newid natur darpariaeth yr ysgol a rhestr o'r manteision. Mae'r rhain fel pe baent yn rhesymol ac yn cynnwys: manteisio ar gyfleoedd i ddatblygu dysgwyr dwyieithog a chyflawni amcanion Cynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg. Mae'r cynigydd yn nodi'n ddilys budd cael adeiladau a safle â chyfleusterau gwell na'r hyn sydd gan yr ysgol ar hyn o bryd. Bydd hyn yn cynnwys darparu grŵp chwarae allanol yn adeilad newydd yr ysgol, yn hytrach na mewn ystafell ddosbarth symudol ar y safle presennol.

Mae'r cynigydd yn nodi'n ddilys y bydd y cynnig yn cynyddu capasiti'r ysgol. Bydd hyn yn diwallu unrhyw angen ychwanegol am leoedd, fel yr amlinellir yn nifer arfaethedig y disgyblion erbyn Ionawr 2023. Maent yn tynnu sylw priodol at y ffaith bydd chyfleusterau ar gael i'r gymuned leol ac y byddant yn rhoi cyfle i'r ysgol fod yn hwb cymunedol i dref Llanymdyfri.

Mae'r cynigydd wedi rhoi ystyriaeth addas i effaith y cynnig ar ddarpariaeth cyfrwng Cymraeg yn yr awdurdod. Maent yn honni'n ddigon teg y caiff y cynnig effaith gadarnhaol ar nifer y lleoedd mewn addysg cyfrwng Cymraeg yn Sir Gaerfyrddin.

Agweddau addysgol y cynnig

Mae'r cynigydd yn rhoi ystyriaeth briodol i effaith y cynnig ar ansawdd deilliannau, y ddarpariaeth ac arweinyddiaeth yn yr ysgol.

Maent yn cyfeirio'n ddilys at ddeilliannau adroddiad arolwg diweddaraf Estyn yr ysgol, ei categori a band cymorth.

Maent yn honni'n rhesymol y bydd y cynnig hwn yn sicrhau bod disgyblion yn cael cyfle i fod yn ddysgwyr dwyieithog sy'n hyderus yn y Gymraeg a'r Saesneg.

Mae'r cynigydd yn nodi bod cynnwys darpariaeth feithrin yn adeilad yr ysgol newydd yn golygu pontio'n ddiraffferth o'r blynyddoedd cynnar i'r cyfnod sylfaen a chyfnod allweddol 2.

Mae'r cynigydd wedi cynnal asesiad o'r effaith ar gydraddoldeb ac wedi nodi'n rhesymol na ddylai'r cynnig gael effaith niweidiol ar unrhyw grwpiau penodol. Maent yn nodi'n glir y bydd y cynnig yn sicrhau y bydd cyfleusterau gwell yn yr adeilad newydd yn gwella profiadau addysgu a dysgu i'r holl ddysgwyr, gan gynnwys y rheiny ag anghenion dysgu ychwanegol.

Mae'r cynigydd wedi rhoi sylw priodol i'r tarfu posibl ar y disgyblion presennol, ac wedi nodi'n ddilys na fydd y dalgylch yn newid ac na fydd newid i'r trefniadau presennol o ran disgyblion yn symud i addysg uwchradd.

3.1 Ymateb yr Awdurdod Lleol i Sylwadau Estyn

Dengys sylwadau Estyn ei fod o'r farn fod y cynnig o leiaf yn debygol o gynnal y safon addysg bresennol. Mae ei sylwadau'n cynnwys datganiadau cefnogi fel y nodir isod.

Datganiadau o gefnogaeth ar gyfer y cynnig hwn gan Estyn

Mae'r Cyngor wedi rhoi ystyriaeth briodol i dri opsiwn ac wedi dewis y cynnig uchod.

Mae Estyn o'r farn bod y cynnig hwn o leiaf yn debygol o gynnal y safon addysg bresennol.

Mae'r cynigydd yn rhoi rhesymau clir dros y cynnig. Mae'n nodi'n glir fod y cynnig hwn wedi cael ei lunio mewn ymateb i Gynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg Cyngor Sir Caerfyrddin a'r Strategaeth Addysg cyfrwng Cymraeg. Maent yn datgan yn ddigon teg ei bod yn ysgol drawsnewidiol, sef ysgol sy'n gweithio tuag at fod yn ysgol cyfrwng Cymraeg ar gyfer plant 4-11 oed.

Maent wedi rhoi amlinelliad da o'r rhesymau dros newid natur darpariaeth yr ysgol a rhestr o'r manteision.

Mae'r cynigydd wedi rhoi ystyriaeth addas i effaith y cynnig ar ddarpariaeth cyfrwng Cymraeg yn yr awdurdod. Maent yn honni'n ddigon teg y caiff y cynnig effaith gadarnhaol ar nifer y lleoedd mewn addysg cyfrwng Cymraeg yn Sir Gaerfyrddin.

Mae'r cynigydd yn rhoi ystyriaeth briodol i effaith y cynnig ar ansawdd deilliannau, y ddarpariaeth ac arweinyddiaeth o fewn yr ysgol.

Mae'r cynigydd yn nodi bod cynnwys darpariaeth feithrin yn adeilad yr ysgol newydd yn golygu pontio'n ddidrafferth o'r blynyddoedd cynnar i'r cyfnod sylfaen a chyfnod allweddol 2.

4. Ymgynghori â Disgyblion

Ysgol: Ysgol Rhys Prichard

Dyddiad: 25 Mehefin 2019

Cynhaliwyd yr ymgynghoriad gan: Mrs Catrin Griffiths – Rheolwr Datblygu
Sgiliau Cymraeg

Cynhaliwyd cyfweiliad â: Trawstoriad o ddisgyblion o flwyddyn 2 i flwyddyn 6

Nid oedd disgyblion Ysgol Rhys Prichard yn ystyried y cynnig hwn yn rhywbeth newydd iddyn nhw neu eu hysgol. Roeddent yn teimlo bod yr ysgol yn un cyfrwng Cymraeg eisoes ac na fyddai dim newid yn y dyfodol. Pan gawsant eu holi ynghylch pwysigrwydd eu math o addysg, roeddent oll yn gyfûn eu bod yn ddwyieithog neu ar y ffordd i fod yn ddwyieithog. Bu iddynt drafod pa mor ffodus oeddent i gael dwy iaith ac maent yn edrych ymlaen at ddysgu rhagor o ieithoedd yn yr ysgol uwchradd. Roeddent yn teimlo bod ganddynt fwy o allu i ddysgu trydedd iaith ac efallai pedwaredd iaith gan fod dwy ganddynt yn barod.

Roeddent yn mwynhau'r Siarter Iaith ac yn ceisio sicrhau bod yr holl ddisgyblion yn siarad Cymraeg yn yr ysgol ond hefyd yn y gymuned.

Nid oeddent yn credu bod gwaith cartref yn broblem oherwydd maent yn gallu defnyddio'r Saesneg i esbonio'r gwaith i'r rhieni nad ydynt yn medru siarad Cymraeg.

Roedd pob disgybl o'r farn y dylid bwrw ymlaen â'r cynnig.